

AGRICULTURA

REVISTA AGRÍCOLA CATALANA

DIRECTOR: JOSEP M.ª VALLS

Enginyer Agrònom
Director d'Agricultura de la Mancomunitat de Catalunya
Propietari - agricultor

COL·LABORADORS

Senyors Professors de la Direcció d'Agricultura de la Mancomunitat de Catalunya
Senyors Professors de l'Escola Superior d'Agricultura de Barcelona
Director i Professors de la Reial Escola d'Avicultura d'Arenys de Mar
Estacions Enològiques de Catalunya
Enginyers agrònoms i agrícoles i nombrosos propietaris agricultors

---

SUMARI

Els pins Insignis i Flandes, per *Segimon Vandrell*. — El concurs de bestiar porquí en la comarca d'Olot, per *Josep Sèculi Roca*. — La festa de l'arbre fruïter a Moyà, per *August Matons*. — De la sembra, per *J. Poch de Feliu*. — El secret del bon pagès, per *Josep Rossell*. — L'Exposició de treballs de l'Escola Superior d'Agricultura. — Informació vinícola, per *Pere J. Llori*. — Informació. — Consultori, per *A. M.* — Moviment de Mercats.

**Bàscules
caixes per a
cabals
Pibernat**

**Parlament, 9
Barcelona**

Agricultors!

Empleeu juntament amb els
adobs químics o orgànics el

**Fertilitzador
Radiactiu
H. B. C.**

que és un poderós estimulant
de la vegetació que augmenta
les collites considerablement

Agència general per a Espanya del FERTI-
LITZADOR RADIACIU H. B. C., Bruch,
núm. 42: Barcelona. — De venda en les
principals cases d'adobs d'Espanya.

**SOCIETAT ENOLÒGICA DEL Penedès
SERDÀ, ROS I C.^A - Vilafranca del Penedès**

**APARELLS D'ANÀLISIS DE VINS
PRODUCTES ENOLÒGICS - ADOBS QUÍMICS
SULFATS I SOBRES - MAQUINÀRIA VITI-VINÍCOLA**

**INSTAL·LACIONS COMPLETES DE VINIFICACIÓ
MODERNA PER A CELLERS COOPERATIU**

**DESPATX: Rambla Sant Francesc, 15 - Telèfon 24
TALLERS: Carrer de Misser Rufet, núm. 8 - Tel. 149**

Telegrames "SERDAROS"

AGRICULTURA

REVISTA AGRÍCOLA CATALANA

Dies de sortida: 5 i 20 de cada mes

Subscripció: Barcelona, any: Pessetes 7 - Fora: Pessetes 9 - Número solt: Pessetes 0'50

Els pins Insignis i Flandes

PI INSIGNIS

«Els pins són el termòmetre del benestar públic
i de la riquesa d'un poble.»

M. CANTANI

Anem a parlar del «*pinus sylvestris*», cridant l'atenció dels propietaris sobre la importància del mateix com a espècie rústica, poc exigent i de fàcil cultiu, mereixent amb sobrada raó el sobrenom de «providència dels terrenys pobres».

A fi d'atendre les nombroses indicacions relatives al pi insignis que ens han demanat, reproduïrem els principals conceptes que en altres ocasions tenim exposats, i així l'elecció d'una altra espècie a cada cas particular serà més fàcil.

El pi insignis, des de fa poc temps introduït a Espanya, és aviat encara per a preveure amb certesa quin serà el seu esdevenidor a Catalunya; però les impressions rebudes fins ara no poden ésser millors. Fa cosa de trenta o quaranta anys que dos o tres repobladors s'establiren a les Bascongades i es dedicaren a comprar terres ermes a baix preu, plantant-les de pi insignis, i ara es troben ésser amos de fortunes fabuloses obtingudes amb poc sacrifici. La Diputació de Biscaia, encoratjada per un exemple tan convincent, ha emprès la repoblació de les seves muntanyes gairebé improductives, i sense reparar en sacrificis no deixa de plantar pins sota la direcció del novell i intelligent enginyer de monts En Josep Elorrieta. Durant l'última campanya s'han plantat prop de dos milions i mig de pins, i en la pròxima se'n plantaran molts més encara; hi ha el propòsit de repoblar 30,000 hectàrees amb el temps més breu possible.

El pi insignis és d'un creixent ràpid; alguns selvicultors francesos parlen de dos i tres metres per any; a Catalunya hem vist crescudes d'un metre en arbres de quatre i cinc anys, i a les Bascongades un metre i mig en arbres de deu i dotze anys; en alguns casos també dos metres.

Però, no cal fer-se il·lusions; fóra una estúpida pretensió esperar per tot arreu creixements com els mentats; en moltes situacions s'obtidran sens dubte crescudes meravelloses; en altres a penes igualarà

a les espècies del país; i segons a quins indrets, o es morirà o viura raquític i desnarrit. Si no hi hagués seguretat, recomanem que abans d'empendre una repoblació d'importància es facin algunes proves, i a l'any, o poc més, ja es veurà si el terreny i clima li convenen.

No li dediqueu terres blanques, característiques de calç, ni fangoses amb excés d'humitat. S'ha d'allunyar de les regions de neus més o menys persistents, així com dels punts on regnen vents forts. Vol un terreny bo, fresc i de fondària: l'afavoreix la humitat de l'atmosfera, donant-se molt bé a les regions marítimes. La sequedat és un terrible enemic durant els primers anys, encara que sabem d'algunes proves fetes pel març a la regió del Mediterrani que han resistit l'escassetat de pluges d'enguany.

L'aplicació més important d'aquest pi és la pasta de paper; la resina li dona una brillantor que fa que sigui molt estimat; la fusta és de gra fi i més suau que la dels altres pins, i es torneja i treballa amb més facilitat per a la fabricació de mobles i altre fusteria lleugera.

FLANDES

El «*Pinus sylvestris*», que no cal confondre amb el pi bort, pi silvestre (*pinus halepensis*), és un pi de la més gran importància forestal per a Catalunya.

Situacions precàries de família, administracions desordenades, afanys immoderats de lucre, incendis, etc., són causes de què moltíssimes de les nostres muntanyes es trobin en plena decadència, amenaçant de mort a un gran nombre d'indústries que necessiten els seus productes.

Refer aquestes muntanyes amb la mateixa espècie que fins ara les ha habitat, no es pot aconsellar, puix que a selvicultura, igual que a agricultura, el canvi de cultiu és convenient i a voltes una exigència de l'espècie.

El *pinus sylvestris*, d'una repoblació fàcil i poc costosa, no és exigent en clima i terreny, té ramatge clar i bona fusta, essent el més indicat per a regenerar eixes muntanyes i preparar la implantació d'espècies tan productives com el suro, roure d'Amèrica, pi insignis, etc. No és de creixement ràpid com aquest últim, ni d'una producció resinosa tan rica com la del *pinus pinaster* (pi marítim), però la seva fusta és molt buscada, essent una varietat del mateix (pi silvestre de Riga) la que invadeix els nostres mercats amb el nom de Flandes, o pi del Nord, i procedeix de Finlàndia, Suècia i Noruega.

El *pinus sylvestris* és l'espècie per excel·lència que convé als terrenys pobres. Admet terrenys de sílex, els més ingrats, i muntanyes arenoses, així com terrenys àrids i de poca fondària; sols tem l'excés d'humitat i viu malament sobre la calç pura, però tampoc la rebutja si és barrejada amb argila o sílex; viu molt bé en terrenys tous, lleugers i frescos. Resisteix el fred per fort que sigui, i a Catalunya pot pujar al cim de les muntanyes més altes. Vol aire i llum, perjudicant lo l'ombra espessa; el primer any, un calor fort el posa en greu perill. L'orientació al migdia no li va gaire bé.

Aquest pi no és pas desconegut en algunes regions de Catalunya; n'hi ha als partits de Sort, Berga, Vich, Ribes i Olot, demés dels monts de l'Espluga i Poblet, de Tarragona i altres punts.

En països muntanyosos creix fins a 40 metres, però a la planúria difícilment arriba a 25; isolat no passa mai de 8 a 10 metres i creix ramut.

Canvia d'aspecte, forma i tipus segons les situacions, i fins la qualitat de la fusta n'és tot diferent: mentre en unes regions és blanca i ponjosa, en altres és roja i dura.

Fóra impossible donar indicacions fixes per a distingir-lo; en general, la fulla és rígida (de 3 a 6 centímetres), punxosa i de color verd-cendrós, les pinyes molt petites, el mateix que els pinyons (de 4 a 5 mil·límetres de llargada). L'escarrotxa dels arbres un xic grossos és fullosa i de color roig-groguenc característic.

Les aplicacions són nombroses: als quinze anys, les aclarides donen estaques per les serments, perxes i llenya; als vint-i-cinc i trenta, llenya pels forns de pa i fusta de mina inferior i ordinària de primera i segona categoria; aquesta és l'hora d'introduir-hi qualsevol altra espècie, com suro, roure, faig, etc.; dels trenta cinc als quaranta, fusta escollida per recobriment de mines, pals de telèfon, etc.; de quaranta a cinquanta, vigüetes i fusteria petita, i de seixanta a setanta, pals de vaixell, fusteria grossa, etc., ja que aleshores la massa és en ple desenrotllament si les aclarides s'han fet bé. Per resistir la humitat s'usa en pilotatges. Com a combustible és una de les abic-tínees més estimada. Als països on falten o escassegen els pi pinaster i pi laricio, s'aprofita la resina. De les fulles se'n treu la «llana dels boscos» per a fer teixits més higiènics que els de cotó.

REPOBLACIÓ PER PLANTACIÓ

No intentarem pas fer un estudi detallat d'aquest mètode de repoblació. Exposarem solament el procediment que millor s'adapti a la conformació de la generalitat de les muntanyes de Catalunya i al caràcter biològic de les espècies abans descrites. A algunes situacions no serà aplicable, a altres fóra causa de despeses inútils. Recomanem amb viu interès se'ns consultin tots els casos dubtosos, indicant de primera intenció tots els detalls (naturalesa del terreny, clima, orientació, situació, pendent, vegetació herbàcea i arbòrea espontànies, grau d'humitat, etc.) que en concepte del propietari pugui servir per a contestar amb més encert.

Els pins s'han de plantar a una distància un de l'altre, variable entre 1'50 i 2'50 metres; amples, si el terreny és molt bo, i hi ha poca llum i poques herbes; en cas contrari, més estret, sense descuidar el factor econòmic. El pi sylvestris, per raó del seu ramatge clar i baratura, recomanem es planti a distàncies de 1'20 a 2 metres, cercant que formin massís com més aviat millor, així afoguen l'herba, abonen el terreny i el defensen dels arrastres produïts per les pluges.

Els sots han de tenir almenys 25 o 30 centímetres de fondària per 25, 30, 35 o 40 en quadre, o també 25 per 35, 30 per 0, etc., procurant que l'herba no ofegui la planta als primers anys.

Es deixen els sots oberts almenys un mes, a fi que la terra es desfaci i fertilitzi.

L'operació es facilita si poc abans de plantar es tapen els sots.

La plantació s'ha de fer mentre la vegetació està paralitzada i després de les primeres pluges de la tardor, a ésser possible en dies tapats o plujosos; si fa sol s'han de pendre moltes precaucions i si fa vent sec el fracàs és gairebé segur; uns minuts solament que quedi la planta abandonada al sol o vent, s'assequen les puntetes de les arrels i la planta no viu.

L'operació de plantar es fa de la següent manera: Depositades les plantes en un lloc el més resguardat possible, cada obrer col·loca dins d'un cistell, revestit interiorment de molsa o herba fresca, i humida, cinquanta o cent plantes tapant-les amb el mateix revestiment; altres obrers s'adelanten i obren novament els sots. Els obrers plantadors agafen una planta amb la mà esquerra i la sospenen dins el sot, mentre amb l'altra mà omplen aquest, procurant que les arrels quedin en posició natural i gens enrotllades al fons del sot: colguen la planta fins al coll de l'arrel o un xiquet més, per a esdevenir la contracció de la terra, apreten la terra un xic amb el peu i posen unes pedres pel volt de la planta i sempre pel cantó del migdia, a fi que conservin la humitat i facin ombra al peu de la planta. Durant l'operació s'ha de procurar que el cistell no quedi destapat, sobretot si fa sol. Els obrers han d'ésser molt vigilats o de molta confiança, perquè gairebé tot l'èxit depèn del seu treball.

Si sobren plantes, en finir el dia, s'ha de tenir cura que no s'assequin.

La pràctica i les circumstàncies insinuaran modificacions per a procedir amb més rapidesa i economia: ús de dones o canalleta, ús de païets, paletes i altres eines adequades, etc.

Com a norma del que són aquests treballs, direm que un obrer obra de dos cents a quatre cents sots al dia, segons els casos. El pi insignis costa de 25 a 35 pessetes el mil, i el sylvetri de 15 a 25. Un pi plantat costa de 5 a 10 cèntims.

Quan la Mancomunitat disposi de vivers propis, el cost serà més reduït; mentrestant, aquesta Entitat continuarà en relació amb alguns viveristes i proveirà de plantes a qui en desitgi.

I ara, dues paraules per a acabar: Reprobar bé una muntanya és una operació senzilla i poc costosa; solament un egoisme molt censurable explica l'abandó en què es troben moltíssims monts de Catalunya. S'observa que són comptats els propietaris que tenen els boscos ben repoblats: la immensa majoria d'ells, amos d'extensions ermes més o menys considerables que no els donen cap fruit, els consola el veure com els seus masovers hi fan passejar el bestiar, fent-se la il·lusió de què allí s'hi atipen, i el que realment fan és molta gimnàstica sueca i aflaquir-s'hi.

Aquests mateixos propietaris els veureu constantment preocupats per a deixar un bon dot als seus fills; frisosos d'assolir el seu objecte, no reparen en manejar desapiadadament la destrua per a destruir una ja migrada riquesa, deixant els monts despoblats i indefensos; tot el contrari del que haurien de fer. Potser ignoren que amb unes poques

pessetes l'any, tal volta la meitat del que gasten en diversions que no els complauen i els condueixen a respirar atmosferes malsanes, podrien deixar als seus successors unes fortunes quantioses, sustraint-los més fàcilment de l'atmosfera viciada que es respira en les ciutats. ¡Quan més higiènic no fóra pel cos i per l'ànima deixar-los una propietat ben plantada que la cuidarien amb afició i amor, que no uns mils duros en dipòsit i els boscos pelats!

Propietaris: repobieu les vostres muntanyes! Moral i materialment vosaltres en sereu els primers beneficiats, els vostres fills us beneiran i fereu una gran obra social proveint de primeres matèries a nombrosíssimes indústries, contribuint poderosament al desenrotllament i engrandiment de la Pàtria (1).

SEGIMON VANDRELL

.....

El concurs de bestiar porquí en la comarca d'Olot

Acabem de seguir per primer cop la petita Suïssa catalana. Quina impressió tan falaguera que n'hem rebut!

Veu's aquí una riquesa que restava adormida i poc menys que ignorada, la representada pel bestiar porquí. Trobem els masos plens de bestiar de cria, perquè temps ha que el seu valor és font de vida que molt bé s'agermana amb la terra.

Però, aquesta plenitud, altres temps també havia estat gaudida; i, degut a ésser obra fortuïta i no aciençada, en desaparèixer certes circumstàncies que l'emparaven, sa destrucció no tingué aturada.

Conten els vells de la comarca, dels temps no molt llunyans en què es posseïen raçes de porcs immillorables. Darrera certes importacions de bestiar estranger quedà un segell molt estimable, però falta la idea conservadora, i, no treballant el seny de ningú, el bestiar fou orientat a la marxa casual de les coses. Les races bones de porcs lleis d'herència, i molt menys es cuidà ningú de perpetuar amb rigor lleis d'herència, i molt menys es cuidà ningú de perpetuar amb rigor les qualitats amb què ens havien enriquit els sementals estrangers. Certes iniciatives particulars restaven fracassades, unes vegades per morir llurs autors, altres per la manca de solidaritat o companyonia, de coneixements i d'interessos.

Perquè es transformessin un xic les races porquines en la comarca d'Olot, darrera aquest fet que hem apuntat, calgué que la circumstància de la guerra donés una major valoració al bestiar lletó. La seva grossa comanda va estimular, ensems, tot pagès a tenir cries; però, com que l'obra de la Naturalesa mana que no es pot improvisar el bestiar en vint-i-quatre hores, s'aferraren al que hi hagué, i, amb el daler de fer diners, s'han fet criar truges tot just en període de

(1) Per a demanar plantes, fer consultes, preguntes, etc., escriviu amb aquesta adreça: «Servei Forestal de la Mancomunitat. Palau de la Diputació. Barcelona». Escriviu com més aviat millor, a fi de poder-les encarregar. En la repartició s'observarà un torn rigorós.

creixença i se n'han destinat a l'engreix d'altres que eren al fort de la reproducció, i així, a poc a poc, inconscientement s'ha treballat una nova generació. Seguint masos es veu aviat el seny fructífer del que ha sabut conservar, igual que un nom, el segell d'una bona raça.

Aquest mecanisme casual de les coses desapareixerà actuant l'obra de regeneració que es proposa executar la Mancomunitat de Catalunya per mediació dels concursos bienals. Assenyalada la raça, ben entesa sa característica, la selecció continuada i ordenada serà un fet. Vingui o no una crisi en la valoració del bestiar als centres consumidors, encara que molts pagesos abandonessin les cries la raça no restaria abandonada a la fatalitat i propensa a la degeneració com a fruit del menyspreu, sinó que, romanent en la comarca, seguirà conservant les seves qualitats.

Amb el present concurs, s'obre una era d'innovació, de progrés per a la ramaderia comarcana. Qui així no ho cregui, aviat en veurà els fruits.

No és aquest concurs una nota de festa major, una glorificació de coses que res tenen que veure amb la ramaderia. No. Fixeu-vos en la seva organització; en la manera com s'executarà, en les seves bases, en l'actuació del Jurat, en la veritable apreciació de la raça per les cèdules zoomètriques i de puntuació, en la valoració dels premis; en les obligacions a complir: tot significa ben altra cosa que el judici miserable d'alguns elements ben estranys a la ramaderia.

Crear, conservar i millorar la raça és el manament a complir; crear riquesa i fomentar-la amb seny o clar judici és el que es proposa l'obra del concurs.

JOSEP SÈCULI ROCA

Gavà, 20 agost 1919

La festa de l'arbre fruiter a Moyà

Des de l'any 1904 ve celebrant-se a Moyà, amb gran pompa i cada dia amb més entusiasme, una meravellosa festa de civisme que si es propagués per tot Catalunya transformaria la mentalitat i el sentir dels nostres petits catalans, fent-los més aptes a la tasca de reconstitució nacional.

Davant de la inútil i exòtica festa de l'arbre que serveix únicament per a pronunciar discursos i abandonar-se després a les delícies gastronòmiques d'un àpat amb xampany i cigar), la festa de l'arbre fruiter, genuïnament catalana, té una significació ètica. I, no obstant, els Poders públics, les classes directores, que haurien de tenir interès en aquesta obra d'elevació i dignificació del ciutadà, que han de protegir i fomentar aquesta obra essencialment conservadora, en el sentit més pur i menys polític de la paraula, ni es recorden d'ella i de cap manera volen assegurar la seva vida i la seva propagació. Com sempre, les promeses i les paraules sonores no manquen,

però l'ajut veritable i sincer està absent. De vegades hom pensa, i amb raó, que aquesta ceguera intel·lectual i espiritual que afecta els nostres directors és incurable, i entra llavors una desesperació profunda, un pessimisme anorreant que destrueix tota confiança i paralitza tota activitat.

Però, en què consisteix la festa de Moyà? Figureu-vos una vila assentada a les fal·des d'una serra, plena de gent que circula, que parla, que gesticula rient sorollosament; unes noies vestides amb aquella elegància delicada que ara comença a veure's per Catalunya; uns carrers guarnits amb banderes i lluminàries; uns balcons adornats; uns arbres fruiters coberts de cintes; repic de campanes, músiques... I figureu-vos, junt amb tot això, una alegria de festa major, centuplicada per un entusiasme que no és esbojarrat, però que es manifesta a cada moment amb espontaneïtat encantadora i que se sent vibrar intensament per l'aire que us envolta. I, en mig d'aquest entusiasme contagiós i que mai no decau, es planten fruiters, es premia els pagesos que conreen més bé llurs arbres, que en plantaren més, que n'empeltaren més, els nois que durant l'any s'estimaren més els arbres confiats a llur custòdia i mai els abandonaren, les noies que criaren arbres en testos pujant-los de llavor, els pobres vells de la vila que ja no poden treballar...

Més d'un cop la commoció us envaeix davant la pura espiritualitat d'aquesta festa, i els ulls se us omplen de llàgrimes.

Però, més que la festa en si, que és la consagració oficial, diguem-ho així, de tots els esforços de l'any, que és quasi la comprovació de ço que durant dotze mesos s'ha anat fent el balanç), és important la significació d'aquesta festa educadora i els resultats que poden esperar-se'n.

La Lliga per la defensa de l'arbre fruter, ensenyant a respectar els arbres fruiters es proposa completar la deficient educació que els nostres nois reben a les escoles. Vol refinar l'esperit, polir-lo, enlairar-lo; vol infondre respecte per la propietat; vol ensenyar a amar els arbres, que constitueixen un formidable element de riquesa en un país com el nostre; vol inculcar un esperit de ciutadania que s'escampi i domini les baixes passions partidistes, i vol, per últim, fer entrar en el cor de tots, amb l'apostolat i l'exemple, aquells sentiments purs que distingeixen el veritable home civilitzat, expulsant totes les runes de sentiments primitius causa de la inharmonia de la vida dels pobles rurals.

I els resultats obtinguts a Moyà són realment prodigiosos. A Moyà, on fa quinze anys els propietaris, descoratjats i furiosos, arrencaven els arbres perquè no podien tastar mai la fruita (que desapareixia com per obra d'encantament abans de madurar), avui hi ha arbres pels camps, per les hortes, pels carrers de la vila, per la carretera. La fruita es respecta com a cosa sagrada. Els passants veuen penjar aquella fruita saborosa tal vegada amb una punta de desig al cor, mentre la mà tremola posseïda de neguit violent, però la consciència, educada en el respecte a la propietat dels altres, sap vèncer, a l'últim, la temptació. I la fruita madura als arbres!

¿Què féu, propietaris de tots els pobles de Catalunya, que mai

podeu menjar les fruites dels vostres arbres? ¿No sabeu crear vosaltres, també, una Lliga per la defensa de l'arbre fruïter? Una Lliga que, com la de Moyà, eduqui avui els nois perquè aquests, amb ingenuïtat i fe encisadores, es converteixin en apòstols de la nova veritat i siguin els guardians fidels i incorruptibles de la nova llei.

AUGUST MATONS

De la sembra

Agricultors: us parlàvem, en l'últim article «De cara a la sembra», de la importància de les llaurades d'estiu. Tota cosa, feta al seu temps, demana menys treball, essent-ne millors els resultats.

Avui també és un avís l'article que us dirigim. S'acosta l'hora de la sembra: pensem en les llavors. No hi ha bons fills de pares mal constituïts. No pot ésser de bona constitució el producte d'una terra amb insuficiència d'elements fertilitzants i mal conreada: recollir antecedents és, doncs, tan important com la mateixa apariència del gra.

És una pràctica molt generalitzada entre els agricultors el renovar les llavors de cereals per obtenir bons rendiments; però aquesta, que sens cap dubte és d'aconsellar, no se segueix amb tota l'escripulositat que caldria. Pel sol fet d'introduir llavors d'una regió diferent no podem obtenir millors resultats, sinó que pot donar-se el cas que el canvi sigui contraproduent, puix que els bons resultats de la renovació de llavors no es deuen que els cereals introduïts hagin respirat una atmosfera diferent. El que hem de procurar és que s'hagin alimentat en un sòl que els hagi permès, durant tota la vegetació, d'adquirir un desenrotllament perfecte. En una paraula: cal cercar aquelles llavors que tenen tendència a millorar-se, i trobarem sempre aquesta qualitat en un país o en una finca on el conreu de cereals és practicat amb intelligençia, on per una causa o per una altra el bon desenrotllament no ha estat trabat. Aquest any, per exemple, cal buscar la llavor de bona terra i que no estigui afectada de cap influència climatològica perjudicial. Són molts els indrets on les gelades de primavera han inutilitzat els cereals per a llavor.

S'ha de sembrar el gra sense cap llavor estranya que embruti el terreny de males herbes. La neteja és, doncs, indispensable abans de sembrar, i una ventadora triadora o seleccionadora ens permetrà de fer millor aquesta operació.

La seleccionadora ens dóna una doble tria quant a la densitat del gra i quant a forma.

La selecció del gra per la seva grandària és encara molt discutida. Aquest any tindrem ocasió de fer diverses proves en els camps experimentals de la Mancomunitat respecte d'aquest particular i seran controlats els resultats donats per les llavors mitjanes i grosses. Encertats estarem, em sembla, si busquem, més que res, la caracteris-

tica de cada varietat, és a dir, que d'una varietat de gra petit no hem d'anar a buscar per a la sembra aquell gra que s'ha desenrotllat més: ben al contrari, perquè aquest ja comença a sortir-se de la seva característica. En aquest cas el gra mitjà serà el millor. En el cas d'un gra gros rebuscarem, naturalment, el que tingui també els caràcters de la varietat.

Mentre no puguem donar dades més certes observades en les nostres comarques, seguim les pràctiques esmentades i que, resumides, són:

1.ª Portar llavor que hagi estat ben criada i en clima semblant al de la regió on ha d'ésser sembrada.

2.ª Que el gra hagi madurat bé, perdent la humitat progressivament.

3.ª Seleccionar el gra que estigui més ben constituït, de més densitat, que serà el més ric en midó.

De la barreja de varietats.—Molts són els casos en què els agricultors experimentats tenen per costum barrejar distintes varietats de blat, puix que experiències fetes han demostrat clarament que els resultats obtinguts eren millors.

S'explica el fet, ja que cada varietat de blat difereix de les altres no solament en l'aspecte exterior, sinó també per la manera com s'alimenta. Moltes vegades aquesta pràctica dóna també més aguant a la sembradura i pot privar-se en gran part la bolca.

Les barreges s'han de fer amb varietats totes aclimatades i constituir-les cada any, puix que si sembressim el fruit d'una barreja ajudàriem a la multiplicació del gra que hagués agafat més preponderància.

Experiències fetes a l'Escola d'Agricultura de Grignon (França) donen com a resultat un augment de 2 hectolitres per hectàrea en terme mig per les sèmres de barreges.

En la pròxima collita podrem trametre dades molt interessants que seran tretes dels assaigs que es faran en els camps experimentals de la Mancomunitat, repartits per tot Catalunya.

En el vinent número ens ocuparem de la millor manera de sembrar.

J. POCH DE FELIU

El secret del bon pagès

—Hola, Peret! Ja veig, amb complaença, que tens el bon costum d'anar, les tardes del dia de festa, a contemplar les terres i plantes que has conreat durant la setmana, i això sense haver treballat al matí com fan molt pagesos, sinó després d'haver complert els deures de bon cristià, ço que demostra que ets un «pagès bo», que és la cosa més important. Sols te falta ésser un «bon pagès» per a ésser un pagès complet, tal com haurien d'ésser els pagesos per a aconseguir els grans beneficis i goigs que ofereix l'art dels pagès, l'ofici més noble, més sà, més fòrmós, més útil, més tranquil i fins més produc-

tiu per a aquells que són pagesos bons i bons pagesos, per a aquells que coneixen, amèn i viuen la noble, santa i progressiva agricultura, el primer ofici del món el dels nostres primers pares, l'ofici únic ensenyat pel mateix Déu. Bé diu En Masifern: «Com la vida del pagès—no n'hi cap de més tranquil·la.—Ditxós qui la pot gosar:—sols aquell sap lo que és vida.

Si vols t'explicaré «el secret del bon pagès».

—Permeti'm, senyor Felip, que avui l'acompanyi en el passeig, perquè m'excita la curiositat de conèixer tal secret, per arribar a ésser un bon pagès; que, per a ésser un pagès bo, ja m'ho explica el senyor Rector, i també m'ho van explicar i ensenyar amb l'exemple els meus pares. Creuria, senyor Felip, que no em cap a la barretina que vostè, sense ésser pagès, tingui més afició que nosaltres a l'agricultura, que cada dia es llevi més de matí que els pagesos i surti a passeig a contemplar els nostres camps, vinyes, horts i fins boscos, que li agradi tant de conversar amb els pagesos sobre coses de l'art del pagès, i fins que estigui més enamorat que nosaltres del treballós i poc productiu ofici de pagès.

—Sàpigues, Peret, que vaig nàixer i passar la infantesa i part de la joventut en una casa de pagès isolada; que ja vaig mamar l'amor a l'agricultura, perquè els meus pares l'estimaven i practicaven amb fervor; que jo vaig practicar-hi totes les feines de pagès quant a cuidar terres i animals, i de tot en conservo els més dolços records. ¡Oh, els camps, boscos, prats, horts, muntanyes, valls, planúries, fonts, reguerons, arbres, horts, aus, vergers, caceres, bous, vaques, cabres, ovelles, porcs, gallines, ànecs, conills, coloms, núvols, sol, abelles, aire, cell! Encara el meu cor sospira per contemplar-ho. Oh, les dolces escenes de la infància! Com se'm representen al viu encara! A més a més de les íntimes afeccions de família que guardo dintre el cor, em sembla sentir els cants d'aloses i rossinyols, la veu de cu-cut! que em crida repetint el seu nom, els cops de bec del picot buscant cuques en les soques dels pins i el xiular de l'estornell; els piulets dels ocellets obrint la boqueta, esperant la becada dintre el niu; el flauteg del negre merlot dintre el torrent, volant d'un arbre a l'altre; el «set per vuit» de les guatlles, l'escotxinament de les perdius, i tantes i tan dolces impresions que no es poden explicar... Llavors vaig començar d'enamorar-me de la natura i de la vida del camp, aprenent de llegir «el gran llibre de la Naturalesa»: llibre formós, sublim i educatiu, les lletres del qual, escrites pel mateix Déu, haurien els mestres d'ensenyar a confegir als deixebles; llibre que conté tantes magnificències, tantes ensenyances i meravelles que extasiem als que el saben llegir oberts els ulls, els cors i les intelligències, als que saben sentir-ne les rítmiques palpitations, que viuen en harmonia amb les seves infal·libles ensenyances.

—A veure, a veure, senyor Felip, si vostè m'ensenyà el «secret del bon pagès» i al mateix temps a llegir «el gran llibre de la Naturalesa»; perquè jo, la veritat sigui dita, quan em paseo pel camp, em fixo si els ceps tenen raïms, si els blats tenen bones espigues, si les cliveres tenen moltes olives; si es posa malura i mildiu, i si miro els núvols és per veure si veig senyals de pluja quan em convé. En

Vista parcial de l'Exposició de l'Escola Superior d'Agricultura de Barcelona. *(Vegi's article pàgina 332)*

La festa de l'arbre fruiter a Moyà

(Vegi's article 326)

La plantació dels arbres

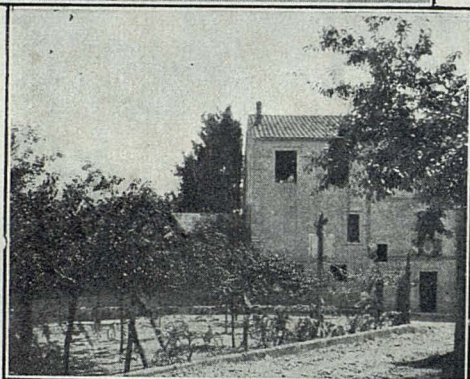
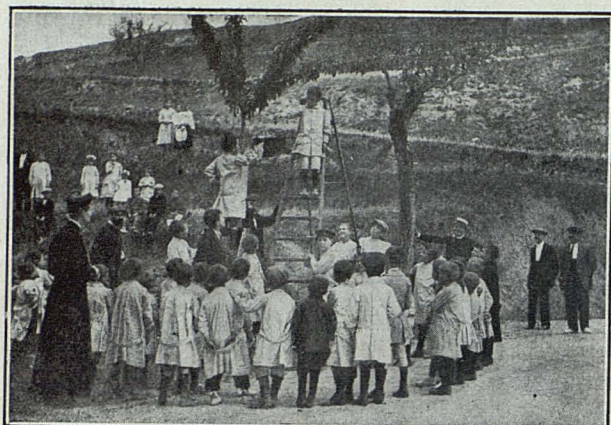
La plantació dels arbres

Una colla de plantadors

El concurs de testos-arbres, pujats de llavor per les nenes del poble

- 1.—Collint la fruita dels arbres plantats en llocs públics.
- 2.—Una placeta urbanitzada mitjancant la plantació d'arbres fruiters, adornada en ocasió de la festa d'enguany.
- 3.—Collint fruita als afores de la població.

això de les belleses de la sortida i posta del sol no m'hi fixo sinó per a l'hora de començar i acabar el treball.

—Doncs et deixes perdre les més bones ensenyances i els més purs goigs, la poesia de la vida. Considerant com és difícil de convèncer els adults de les seves males orientacions i fer-los canviar uns costums ensenyats per l'experiència, he pensat establir uns «passeigs agrícoles»: a veure si aconseguiré ensenyar i educar els petits amb orientacions agrícoles i naturals, ensenyar-los «intuïtivament», sobre el terreny, els més necessaris coneixements científics que són fonament de l'agricultura, i especialment desenrotllar en ells un gran amor al camp, a la Natura i a l'agricultura, perquè crec que la cosa més urgent és formar en les escoles «un bon planter» de bons pagesos i de pagesos bons, acostumant-los des de petits «a fer totes les coses bé», tan perfectes com sigui possible, que en això consisteix «el secret del bon pagès». I no et pensis, Peret, que l'aconseguir-ho sigui fàcil, que es lluita amb el mal exemple dels pares, que, en general, no són models del bon pagès i que sempre es queixen de llur ofici de pagesos, i costa molt de desfer les preocupacions i malentesos, no deixar-se influenciar pels mals exemples ni per una atmosfera malsana i mentidera. Però dóna ales de veure amb fruïció que ja van entrant molts pagessos en el camí del progrés agrícola, en el camí dels sindicats, unions, lligues, cooperatives, que ja s'ha aconseguit bastant mercès a la Mancomunitat i als apòstols de l'agricultura, un dels quals he sentit fa poc. Aquests apòstols van despertant els adormits, escalfant els freds, traient teranyines dels enteniments, assolint fruits de regeneració en la nostra aimada Catalunya. Sí, Peret, sí: havem d'estimar l'agricultura, que ens vesteix i alimenta i que ens acaricia com a bona mare, com estimen els fillets a llur mare encara que els doni alguna plantofada. Malgrat les grans extensions de terra sense conreu, malgrat que als conreus se'ls podria fer produir el doble, hi ha menjar per a tothom, i si es moren persones de fam, és per la mala administració social, i és perquè les arades i aixades s'han convertit en fusells i canons, no perquè sigui poc productiva l'agricultura. Has dit que és el més penós l'ofici de pagès, i és ben bé al contrari: ho prova que els pagesos són la gent més forta, més sana i més tranquil·la; i, si bé han de rebre el fred de l'hivern i la calor de l'estiu, també els veig sovint sota l'ombra fent la begudeta, i l'hivern voltant el foc a cobert de la freda tramuntana; i si pel segar i batre és més penós, també donen més carbó a la màquina, més baixes en conillers i galliners. Doncs bé: et dic, Peret, que quedés convidat als «passeigs agrícoles regeneradors», en els quals aniré explicant el «secret del bon pagès», que és «fer les coses ben fetes», amb coneixement, amb entusiasme, amb amor. El pagès, estrentant l'esteva de l'arada i espargint grapats de blat pel camp que ha llaurat com si beneís la terra, representa el sacerdot de l'agricultura, l'encarnació del treball, de la pau, de l'honor, de la llibertat. Oh! Quin símbol més formós i més noble i més útil és l'arada!

L'Exposició de treballs de l'Escola Superior d'Agricultura

S'ha celebrat en la Universitat Industrial la V Exposició General Escolar, que, amb éxit cada any creixent, atrau la visita i l'atenció de totes les persones estudioses de Barcelona, i àdhuc de totes aquelles que éssent de fora, en venir a nostra ciutat destinen un temps a les coses de cultura.

Ho hem sentit dir a propis i a estranys: l'Exposició de l'Escola Superior d'Agricultura—l'única de que aquí ens escau parlar—és de les més completes, és de les que marquen una orientació del tot encertada, fins i tot no prestant-se a presentar miniatures de mostruari, i l'endevinar-se entre lo exposat que no està pas preparat per a produir efecte.

Així ho hem sentit dir a distints professors d'Agricultura dels molts Collegis de Catalunya que ensenyant-la en el Batxillerat, van a estudiar l'Exposició de l'Escola Superior d'Agricultura. I després fan conversa i es meravellen d'una institució tan remarcable dins de les institucions catalanes d'ensenyança, convenint en que si fos més coneguda, en sortirien més deixebles, foren més els catalans que hi enviarien a instruir als seus fills.

Perquè és tot un cas, es fa intensa propaganda, es prodiguen i divulguen els fullets i impressos on es donen a conèixer les carreres que s'ensenyen en l'Escola Superior d'Agricultura, ço és, la d'Enginyer agrícola, amb la que fàcilment s'obté el títol de Professor en Agricultura, i la de tècnic agrícola, i a pesar d'això, no tothom capeix que l'Agricultura catalana, massa endarrerida, necessita d'homes amb la preparació que d'aitals títols en pervé, si volem que avanci i es posi al nivell de les demés branques de l'activitat.

En efecte, amb els estudis d'Enginyer agrícola adquireix l'alumne un bagatge científic que el posa en possessió de tots els coneixements físics, químics i naturals que són indispensables per a conèixer la transformació de la matèria objecte de les indústries agrícoles. De l'estudiar, de l'operar sobre la diversitat d'elements, en neix i es manifesta la vocació, i d'aquí que entre els alumnes de l'Escola Superior d'Agricultura en neixen Enginyers especialistes per a la direcció d'exploacions agrícoles en gran, o personal a propòsit per a dirigir fàbriques d'elaboració de productes i subproductes de l'agricultura, que amb la volada que avui pren i està prenent cada dia més la industrialització agrícola, es forçós que hi hagi al front de cada establiment d'aqueixos una persona competent, que està destinada únicament a ser un Enginyer agrícola. Per això sovintegen demandes a l'Escola Superior d'Agricultura de personal apte per a elaborar vins, per a instal·lar cellers, per a destillar brises, etc., perquè ja els Sindicats i Cooperatives agrícoles comprenen la necessitat de confiar la direcció a un personal a propòsit.

El grau de tècnic agrícola té un altre caràcter; ja no és l'operador

industrial amb caràcter científic, és aquell fill de propietari qui es prepara per a dirigir racionalment la seva hisenda, adquirint coneixements teòrics i pràctics a la vegada, que el faran un element directiu en sa casa i en el poble on ha de viure.

Els prestigis tradicionals de una casa forta aniran per terra sinó els guia i conserva un llevat d'illustració i progrés agrícola, que és el que s'adquireix amb el grau de tècnic, ço és, una suma de coneixements que els permeti dirigir amb seguretat d'encert l'explotació de llurs propietaris.

Farà bé tot propietari de demanar més explicacions a l'Escola Superior d'Agricultura, i acabarà de comprendre la diversitat de coneixements que en les indicades carreres s'adquireixen, quan passi la vista per la diversitat de matèries a que s'extén l'Exposició, indicades aquí lleugerament.

Una col·lecció d'Herbaris dels alumnes de Botànica amb gran quantitat de plantes degudament classificades, contenint exemplars molt interessants.

Gran nombre de preparacions microscòpiques d'anatomia vegetal i animal, ferments, entomologia i parasitologia vegetal, etc.

Criden l'atenció unes curioses microfotografies en colors de preparacions vegetals i minerals, treball d'investigació del més avançat que s'obté als centres científics mundials.

Col·leccions de cossos geomètrics preparats pels alumnes per a l'estudi dels sistemes cristal·logràfics.

Gràfics d'anàlisi de terres i de productes agrícoles.

Esquemes d'aparells elèctrics i de transport d'energia.

Gran nombre de dibuixos, en els quals estan agermanats l'art i l'estudi de les plantes, dels insectes, de la maquinària agrícola, de construccions rurals, etc.

Són també exposades les llibretes de pràctiques dels alumnes, de física, de comptabilitat agrícola, de projectes, etc. Així com les de problemes d'àlgebra, de geometria analítica, càlcul infinitesimal, etc.

Col·leccions de productes químics i agrícola-industrials obtinguts als laboratoris.

En matèria de fermentacions es veuen reproduccions de varietats de ferments, obtinguts del natural, quadros sinòptics i gràfics de processos fermentatius que demostren un acurat treball de dies i més dies.

Són de notar els treballs pràctics dels alumnes, com col·leccions d'empelts; de preparacions insecticides i anticriptogàmiques, acompanyades d'exemplars de plantes atacades per malures que han de combatre, així com nombroses col·leccions d'insectes perjudicials a l'agricultura.

Treballs pràctics de topografia i taquimetria, plànols de finques, etc.

Bonics treballs de dissecció, sobressortint l'esquelet d'un boc, preparat pels alumnes.

Una interessant col·lecció de conserves de fruites i llegums, així com de preparació de mermelades i polpes, base de l'establiment de noves indústries per a Catalunya.

També són curioses algunes preparacions de diferents licors obtinguts de fruites.

Hi ha també muntada una intallació que mostra com es dona a l'Escola l'ensenyament pràctic de degustació de vins i licors, per educar el paladar a conèixer les qualitats i les adulteracions dels mateixos.

És molt notable una collecció ampelogràfica amb fulles de cep de totes les varietats cultivades a Catalunya. Aquest any està comentant-se una collecció de raïms que amb l'anterior formarà un preciós material d'estudi de la viticultura catalana.

Així mateix estan confeccionant-se colleccions de fruits de tota mena dels que produeix la nostra terra.

INFORMACIÓ VINÍCOLA

Som ja arribats a collita, i tant com més ens hi apropem, ressurt la impressió d'escassetat dels vins a estivar. Ja en la darrera nota d'informació senyalava la temença de que la collita no passaria de mitjana. Així es va confirmar.

Al començ de la floració i brotada, van atrapar-nos els freds tardans amb les primeres pedregades. La tardança en les arribades del sofre va ocasionar un agreujament de malúria i blac-rot en alguns vinyats, de mildiu en altres i, en general, de vegetació francament anèmica. En alguns indrets no pogueren fer-se els deguts conreus i fou l'esmajencar tard una causa que contribuï a una més significada reducció de fruits. A darrera hora, les soleiades xardoroses de l'agost han portat una sequera tan accentuada que n'ha sofert el pàmpol i, consegüentment, els raïms, força escaldats arreu. Resum: que entre unes i altres causes, som arribats al setembre amb molt reduïda promesa per els nostres cellers ja escolats de classes que s'ho valguin.

L'estat dels vinyats de fora Catalunya: les notes són força consemblants a ço que venim dient, i trobem que a Andalusia i Aragó els llevants i el sol han ressecat lamentablement la vegetació, castigant d'una manera especial les vinyes. Extremadura ressent la sequera i altre tant la Rioja, si bé algunes vinyes d'aquesta regió i de Navarra siguin les de millor semblant, ja que no de cargues de fruit. València mostra, sembla, una perspectiva molt poc agradosa, car entre gelades de primavera i sequedat d'última hora, sols judiquen una producció d'un 30 per 100 sobre la collita normal. Ja veurem, doncs, com les impressions de la passada informació tenen, malhauradament, confirmació.

A França han tingut que batre's amb les cochylis i l'endemis i per recàrrec amb les ventegades seques del Est que, despellant els ceps, han reduït els raïms. Al Bordelais han sofert del mildiu, oidium i rot-brun amb sequedat persistent. El departament d'Orleans mostra bona i sanitària collita. Pert Argèlia quantitats grosses de fruits pels sols abrusadors d'agost.

Itàlia ressent, amb curtes variants, les mateixes penúries, que porten a calcular un promig de collita d'un 55 per cent, ço que significa una reducció notable per a que els preus puguin tendir a la baixa. No hem pogut conèixer dades de la vinya a Turquia i Grècia, mes judicant pels preus de mercat, no esperaran grans estocs quan tan alts els cotitzen.

Portugal segueix, sense variants sensibles, l'estat que donem de

l'Extremadura amb una major intensitat de mildiu i clorosi. També els preus, força sostinguts, ens donen indici de que no esperen pas grans volums per a llurs bótes.

I vegem ja els preus. A França vénen adquirint per ells i pels belgues bones quantitats dels nostres vins. El Migdia ha reduït les transaccions amb nosaltres, mes els preus que donen en els mercats meridionals van dels 120 als 130 francs hectolitre, en tipus de 8 a 11 graus. La protesta del port de Cette per la interdicció d'importació en llurs aigües sembla que podrà conduir a un arranjament de decret que no contingui aquell comerç. Recordaran també els lectors que en una recent informació, en la qual comentàvem el decret francès de 13 de juliol, ja deixàvem entreveure que no seria difícil una derivació de vins espanyols des del Nord als ports del Migdia. I en vies hi som.

A Itàlia, requisicions fetes i taxa imposada, mostra preus variats que si en el Piemont fixen a 100 lires hectolitre, a Emilia va a les 13 lires grau i a Lombardia cotitzen de 180 a 200 lires hectolitre. I així i tot, la nota culminant és la resistència dels productors a vendre; paralitzades les transaccions per *manca de preu* (!).

No es presenten perspectives de baixa, no tan sols perquè els estocs són escassos fins a cobrir la completa vinificació d'enguany, sinó, demés, per la desgana del venedor i també perquè els transports disten força de llur normalitat.

Els preus nacionals són fermes: Andalusia cotitza de 5 a 5'25 pessetes els 16 litres; Aragó demana a 5 pessetes el decalitre; Extremadura, a 5 pessetes els 16 litres; Rioja, de 7'50 a 8 pessetes cantí de 16 litres i València, va de les 3'50 a les 4 pessetes decalitre.

A Catalunya som on érem, sense variants ni pensaments de baix preu, mostrant-se el port de Tarragona activíssim amb les cotitzacions de pessetes 3 grau carga i encara premiant certes classes negres de no massa força alcohòlica.

Com es de veure, malgrat el trobar-nos ja abocats damunt dels cups, els preus no cedeixen i els exportadors corren a la recerca de volums, car els que anirem a vinificar trigarem encara un bon munt de dies abans no poguem oferir-los als consumidors... per cert — i naturalment — queixosos de l'alça que l'impost ciutadà els ha exigit. I fins és de creure que els volums que solien consumir els gran nuclis de ciutat han minvat, mes és de pensar que no trigarem gaire a que les coses tornin a solc.

El lector podrà capir, per aquesta informació, el bon desig que tenim — i fins el deure — d'informar-lo en quant de nosaltres depengui, mes així mateix deurà tenir en compte que els mitjans d'informació són deficientes, en general, i que no poden més que donar-nos un cert valor d'aproximació, el suficient per a que poguem judicar dels aspectes globals dels mercats i, per tant, de les contingències a que obeeix el nostre. Resum: fermes en sostenir valors; poca disponibilitat; collita minvada; exportació encara activa i tendència a normalitzar-se els transports.

PERE J. LLORT

INFORMACIÓ

Les Federacions Catòlico-agràries de Catalunya i Balears, anuncien per a la segona setmana del pròxim octubre una assemblea magna en el Monestir de Montserrat.

La comissió nomenada per a organitzar-la i portar-la a cap té ses oficines en el local de l'Acció Popular, Plaça de Santa Anna, 8, Barcelona, i la componen els senyors Ramon Albó, president; Josep M.ª Gich, vice-president; Joan Flors, Josep Cirera, Rnd. Pere Tura, Rnd Pere Deusà, Llorenç Grenzner, vocals, i Miquel Zapater, secretari.

A les encoratjadores dades publicades en el bell article de nostre bon companys Sr. Matons, sobre el pervindre de la fructicultura, reproduït en varis diaris i revistes de Catalunya, hi hem de afegir que a França s'està venent la polpa d'albercoc a 270-279 francs els 100 quilos, quan ve a costar només que une 60 pessetes de producció.

A Barcelona es venia a mig agost a 140 pessetes els 100 quilos.

A Montblanc s'ha celebrat la III Assemblea de la Federació Agrícola de la Conca de Barbarà. S'ha tractat en ella de la instal·lació d'una facina cooperativa per a destilar brises, rectificar vi i construir una fàbrica de tartrats, fent un préstec al Banc de Valls.

La creixença i vitalitat de semblant institució és cada dia més potent. Bé s'ha de conèixer que és presidida pel nostre benivolgut amic don Josep M.ª Rendé, al qual fent-se honor l'Assemblea acaba de reelegir, per lo que li donem l'enhorabona.

La «Unió de Pagesos de Balaguer i sa comarca», ha celebrat la inauguració del seu hostatge social assistint-hi l'Alcalde de la ciutat, el diputat provincial D. Josep Caberan (els altres dos D. Pau Nobell i don Pere Lasala s'hi adheriren), i una representació del Foment Mercantil, Centre Autonomista, Centre Tradicionalista, Sindicat Agrícola Catòlic i Centre Radical Republicà.

El casal, adquirit en propietat per la Unió de Pagesos, és l'antiga casa Boix, de la Placeta del jutge, al carrer del Pont.

En els vinyats de l'Espluga de Francolí, delmats primerament pel fred i després per la malura, ara s'hi assequen els raïms, suposant-se que la causa és el rot-brun.

Entre la sèrie incessant de pobles que s'agrupen en Sindicat per a la defensa de llurs interessos, hi ha Masalcoreig, que, tot just fundat el Sindicat Agrícola, ha adquirit ja local social i es disposa a construir edifici propi.

La *Gaceta de Madrid* ha publicat una Reial ordre, de la Presidència del Consell de Ministres, de interès per als sindicats agrícoles i caixes rurals, que diu així:

«Artículo único. El artículo 21 del Real decreto de 22 de septiembre de 1917 se adicionará en esta forma:

Sin embargo las Cajas rurales e instituciones de crédito de responsabilidad solidaria e inmediata, creadas como sección de los Sindicatos agrícolas instalados y registrados con sujeción a la ley de 28 de enero de 1906, podrán hacer préstamos sobre las mercancías depositadas en los almacenes generales de depósitos establecidos por los propios Sindicatos agrícolas en virtud del derecho concedido por este Decreto.

Igual autorización se concede a las Cajas rurales de responsabilidad solidaria e ilimitada que habiéndose acogido a la ley de Sindicatos e instalada como tal, haga uso del derecho que le otorga el artículo 15 del citado Real decreto de 22 de septiembre de 1917.»

El Sindicat Agrícola de Manlleu i sa Comarca, va a instal·lar una Delegació a Barcelona per a la venda de patates i altres productes agrícoles.

Nostre estimat director D. José M.ª Valls, sortosament restablert de la malaltia que l'ha immovilitzat durant l'estiu, no podent per més temps demorar les demandes que tenia rebudes en la Direcció d'Agricultura de la Mancomunitat de Catalunya, es troba en la província de Lleyda per a donar conferències en les poblacions de Cervera, Ciutadilla, tot una colla de pobles de les Garrigues, Albatarrrech, Almacelles i Vilanova de Meya.

Al mateix temps farà una visita a varis Camps Experimentals d'aquelles contrades.

El Sindicat Agrícola de Balaguer té decidit interessar a l'opinió, per a celebrar mensualment una fira de tota mena de bestiar.

Ens arriben noves dels estralls que l'oidium i mildiu han fet en les vinyes d'Urgell. La causa és que fins ara no havien ensofrat ni ensulfat sinó com una cosa formulària. Ara, al veure de que hi hauran pobles que ni faran vi pel seu consum, la lliçó serà aprofitada.

CONSULTORI

En aquesta secció es respondrà a totes les consultes que facin els senyors subscriptors, indicant el número de subscripció.

J. S. CIUTAT. — No es coneix un procediment econòmic i d'una eficàcia absoluta, aplicable a tots els casos. Els que indiquem han donat a voltes molt bon resultat: ço vol dir que llur eficàcia depèn a cada cas particular de diverses circumstàncies.

L'ús del mangre (minio amb pols) és recomenable. Mullada la llavor (pinyons glans, etc.), se l'espolvoreja fins que cada gra quedi cobert d'una capa roja i es posa a assecar al sol perquè el mangre quedi consistent.

Aquest procediment és barat, però sembla que retrassa un xic la germinació. Algunes vegades no ha donat el resultat que s'esperava.

També s'usa el següent preparat: 100 grams de quitrà, 100 grams de petroli purificat i 1'5 d'aigua bullent: es remena bé i es deixa refredar. Banyada la llavor amb aquest líquid i escorreguda, se sembra.

El defecte d'aquest procediment és que retrassa més que l'altre la germinació, perquè el quitrà no deixa a la llavor que s'empapi suficientment d'aigua per a germinar; i si no es fa amb molta cura pot ser la causa d'un fracàs.

Si la llavor és barata i la plaga de rates no és molt gran, pot ésser suficient sembrar amb més abundància o esperar a la primavera, ja que aleshores aquelles bestioles troben altres aliments i no busquen les llavors.

També és d'una gran eficàcia activar la germinació. Les llavors forestals tarden per lo regular de dues a sis setmanes a germinar, i per això són tan perjudicades per les rates, ocells, etc.

S'escursa el període germinatiu posant les llavors amb aigua durant un o dos dies: n'hi haurà prou amb sis hores si a l'aigua s'hi posa una o dues gotes d'àcid clorhídric per litre. És de millor resultat l'ús de l'aigua de femer.

I si es vol que les llavors germinin amb menys temps encara, un cop remullades, tal com hem dit abans, se les posa apilades en una habitació on la temperatura es manté de 15° a 20°, i cada matí i vespre se les remena i s'hi tira una mica d'aigua perquè no s'assequin: no va mal barrejar-les amb sorra o serradures. Quan els grans són inflats i sembla que volen grillar, se sembren. Tardaran molt poc a néixer les plantes. Un greu inconvenient tè aquest procediment i és que si després de feta la sembra s'assequen les llavors, el fracàs és segur: requereix un terreny humit o un temps favorable.

Les circumstàncies poden aconsellar l'ús de dos procediments ben combinats.

No recomanem l'ús de substàncies verinoses, trampes, rateres, balletes, etc., perquè són un perill per la quitxalla i els gossos.

En alguns casos tots els procediments han resultat inútils i s'ha tingut de recórrer a la plantació.

SEGIMON VENDRELL

R. P.—PALAU D'ANGLESOLA.—Encara que hagi cercat amb molt d'interès entre els meus records i els meus llibres, m'ha estat impossible de trobar un exemple d'empelt de prunera sobre peu d'ametller. El cas contrari, ametller sobre peu de prunera, és, en canvi, bastant corrent. Crec, de totes maneres, que pot fer una prova, aquest any mateix, i segons els resultats estendre o no l'empelt a tots els seus arbres.

A. M.

Moviment de Mercats

CERVERA

Blat: del país, els 55 quilos, a 26'50 pessetes; Id. blanc a 26'00.
 Farina: de 1.ª, els 100 quilos, a 72; Id. de 2.ª, a 71.
 Blat de moro: la quartera, de 20 a 00.
 Favons: a 21.
 Faves: a 20'50.
 Ordi: de 00 a 17'50.
 Civada: de 15 a 16.
 Cigrons: la quartera, de 38 a 00.
 Patates: el quintà, a 7.
 Alfals: de 5 a 6.
 Palla: de 2 a 2'50.
 Vi: carga de 144 litres de 40 a 45.
 Carbó vegetal: els 120 quilos, a 24.
 Carbonet: quintà, de 4 a 6.
 Llenya: quintà de 1'50 a 2.
 Ous: dotzena, a 2'75.

TARREGA

Blats blancs: de 48 a 48 pessetes els 100 quilos.
 Blats roig força: de 48 a 48 pessetes els 100 quilos.
 Ordi: de 35 a 36 pessetes els 100 quilos.
 Paníç: de 50 a 51 pessetes els 100 quilos.
 Favons: de 56 a 57 pessetes els 100 quilos.
 Alfals: de 13 a 14 pessetes els 100 quilos.
 Vins del país: de 35 a 37 pessetes els 100 litres.
 Vins d'Aragó: de 40 a 42 pessetes els 100 litres.
 Alcohols (rectificat): de 250 a 275 pessetes els 100 litres.
 Misteles: de 85 a 90 pessetes els 100 litres quartà.
 Anissats: de 130 a 180 pessetes els 100 litres quartà.
 Oli: de 9 a 9'50 pessetes els 100 litres quartà.
 Ous: de 2'50 a 2'75 pessetes la dotzena.

MOLLERUSSA

Blat: a 27'50 pessetes quartera.
 Ordi: a 14'50 pessetes quartera.
 Veces: a 22 pessetes quartera.
 Guixes: a 25 pessetes quartera.
 Faves: a 26'50 pessetes quartera.
 Alfals: a 6 pessetes quartera.

MONTBLANCH

Blat: de 27 a 28 pessetes quartera.
 Ordi: de 13'50 a 14 pessetes quartera.
 Fesols: de 39 a 40 pessetes quartera.
 Civada: de 11 a 11'50 pessetes quartera.
 Moresc: de 24 a 24'50 pessetes quartera.

Favons: de 24 a 24'50 pessetes quartera.

Veces: de 21 a 21'50 pessetes quartera.

Erp: de 20 a 20'50 pessetes quartera.

Guixes: de 20 a 21'50 pessetes quartera.

Trumfes: de 2'25 a 2'50 pessetes arrova.

Ametlles: de 80 a 85 pessetes saca.

Avellanes: de 100 a 110 pessetes saca.

Gallines: de 14 a 16 pessetes parell.

Pollastres: de 10 a 15 pessetes parell.

Conills: de 1'50 a 3'50 pessetes parell.

Ous: de 2'75 a 300 pessetes dotzena.

Vi: negre, a 12 rals grau i carga; blanc, a 12 rals grau i carga; rosat, a 12 rals grau i carga; per fondre, de 6 rals a 6 i mig grau i carga. (Els preus del vi s'entenen posats a la propietat).

Oli: de primera, a 8'50 pessetes; segona, a 7'50 pessetes quartà.

SOLSONA

Xeixa: de 27'50 a 28 pessetes quartera.

Ordi: de 18'50 a 19 pessetes quartera.

Civada: de 15'50 a 16 pessetes quartera.

Blat de moro: de 27 a 30 pessetes quartera.

Favons: de 26 a 27 pessetes quartera.

Cigrons: de 38 a 39'50 pessetes quartera.

Mongetes: de 45 a 50 pessetes quartera.

Patates: de 15 a 25'50 pessetes les sis arrobes.

Gallines: de 12 a 14 pessetes parell.

Pollastres: de 8 a 9'50 pessetes parell.

Ous: de 2'40 a 2'45 pessetes la dotzena.

Oli: de 7'75 a 8 pessetes quartà.

Conills: de 1'75 a 2 pessetes un.

Carbó d'alzina: de 19 a 20 pessetes càrrega.

Carbó de roure: de 15 a 15 pessetes càrrega.

VICH

Xeixa: els 100 quilos, 50 pessetes.

Forment: els 100 quilos, 49 pessetes.

Sègol: els 100 quilos, 47 pessetes.

Ordi: els 100 quilos, 38 pessetes.

Civada: els 100 quilos, 38 pessetes.

Blat de moro del país: els 100 quilos, 47 pessetes.

Blat de moro Plata: els 100 quilos, 49 pessetes.

Llegum: els 70 quilos, 22 pessetes.

Pedrerol: els 70 quilos, 20 pessetes.

Ous: la dotzena, 3'50 pessetes.

Palla de xeixa: els 40 quilos, 6 pessetes.

Id. d'ordi: els 40 quilos, 4'50 pessetes.

Alfals: els 40 quilos, 9 pessetes.

Carbó d'alsina: els 120 quilos, 22 pessetes.

Llenya d'alzina: els 1,000 quilos, 30 pessetes.

Id. roure: els 1,000 quilos, 28 pessetes.

Id. bruc: els 1,000 quilos, 35 pessetes.

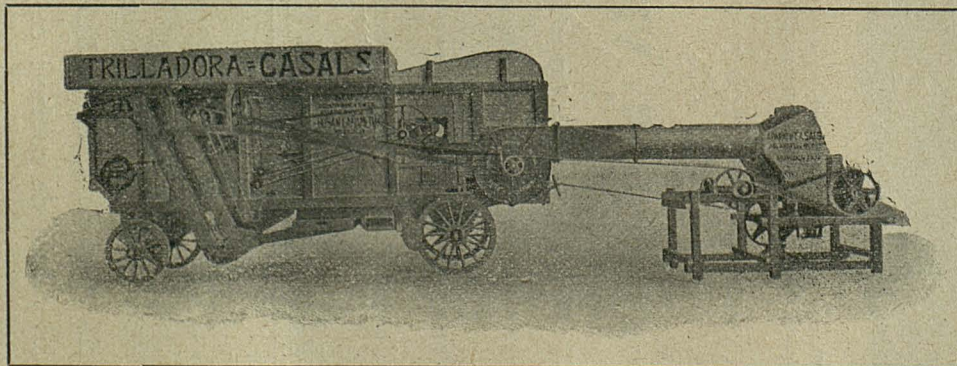
Pinyons: els 70 litres, 25 pessetes.

Id. trencats: els 10 quilos, 28 pessetes.

Tren de batre CASALS

ADDICIONAT D'UN APARELL QUE AIXAFA NUSOS I SUAVITZA LA PALLA

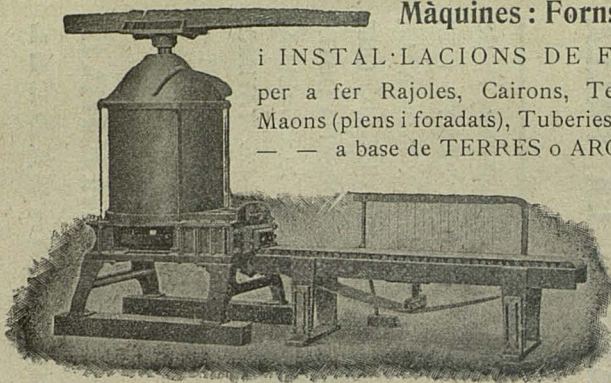
A QUI HO DESITGI
LI FACILITAREM
MOLTES REFE-
RENCIES DE NOS-
TRES MÁQUINES
DE **BATRE**

CONSTRUIM TIPUS
DIFERENTS I SI
SE'NS INDICA LA
PRODUCCIÓ QUE
ES DESITJA OBTENIR
ACONSELLAREM EL TAMANY
-- CONVENIENT --

Fabricants: SUCCESSORS DE DURAN I CAÑAMERAS

Tallers i Oficines: GURREA, 43 al 49, i RIEGO, 36 al 40 :: SABADELL

Màquines : Forns : Accesoris

i INSTAL·LACIONS DE FÀBRIQUES
per a fer Rajoles, Cairons, Teules, Totxos,
Maons (plens i foradats), Tuberies o Canonades,
— — a base de TERRES o ARGILES — —

PREMSES,
AMASSA-
DORES,
MOLINS,
MAXACA-
DORES,
GARBE-
LLADO-
RES

Màquina, moguda a força animal,
fabricadora de materials d'edificació, amb fangs o argiles

MESCLA-
DORES de
morter, etc.

Instal·lacions de FÀBRIQUES de CALÇ i CEMENTS

Màquines i Motllos per a
fer: BLOCS, MAONS, CO-
LUMNES, CORNISES i al-
tres objectes d'ornamenta-
ció amb CIMENT i ARENA

ESTUDIS i PROJECTES

J. F. Villalta, c. E.

(Apartat de Correus)

BARCELONA

ARBRES

Selecció d'arbres per a repoblació de riberes

Plançons de POLLS BORDILS

.....

reconeguts en el XIV Congrés de la Federa-
ció Agrícola Catalano-Balear, com una de
les classes de població de major producció

.....

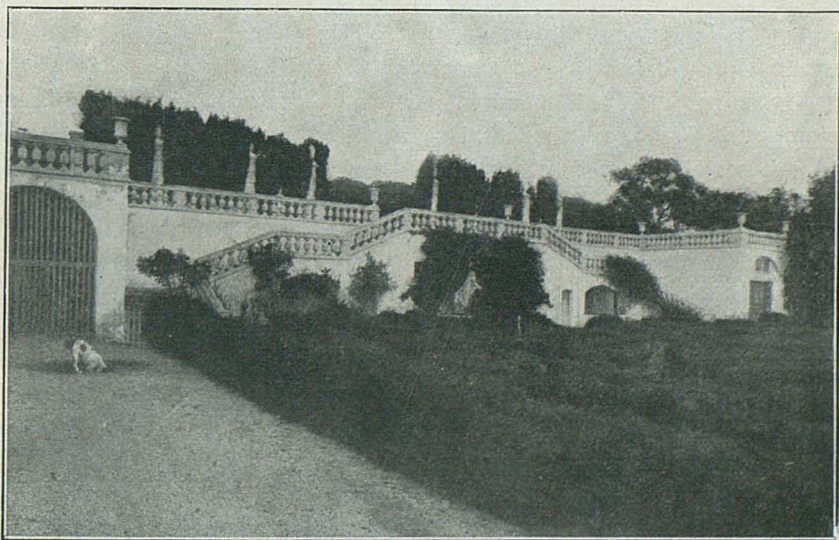
Carolines = Plàtans = Acàcies

Albes = Pollancs de totes classes

Miquel Bosch Batlle
BORDILS • • • • • (Girona)

Els jardins de Can Gomis al peu del Tibidabo

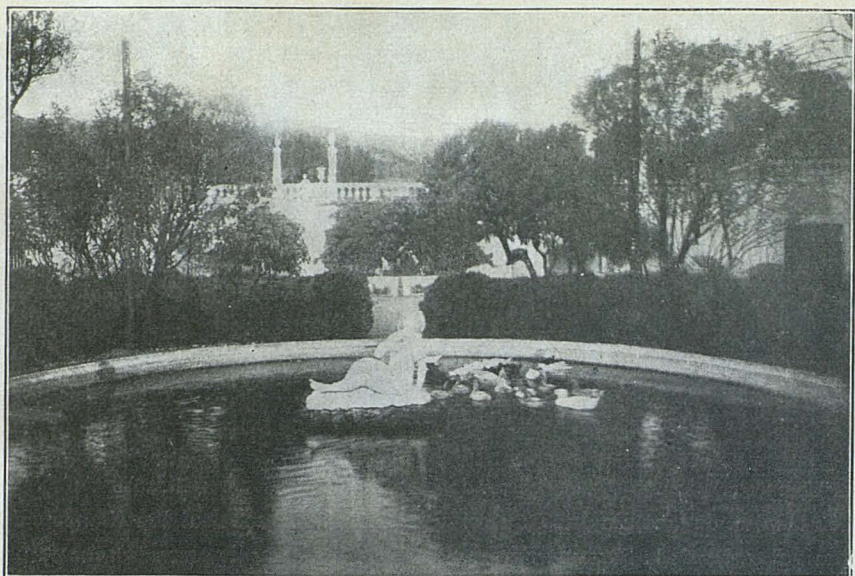
Als palaus que poblaven el carrer de Montcada en el segle XVIII, se'ls n'afegí un allí a la vora, de tan sumptuós, que els feia puntes. El construí don Francesc de Gomis al carrer de la Barra de Ferro, número 5, i, a pesar de presentar encara un extens pany de paret de severes línies, no se'n té avui una idea, perquè llur ampla portalada, no essent mai oberta, priva d'admirar aquell pati de casa senyorial

Perspectiva de la terrassa i jardí dels boixos

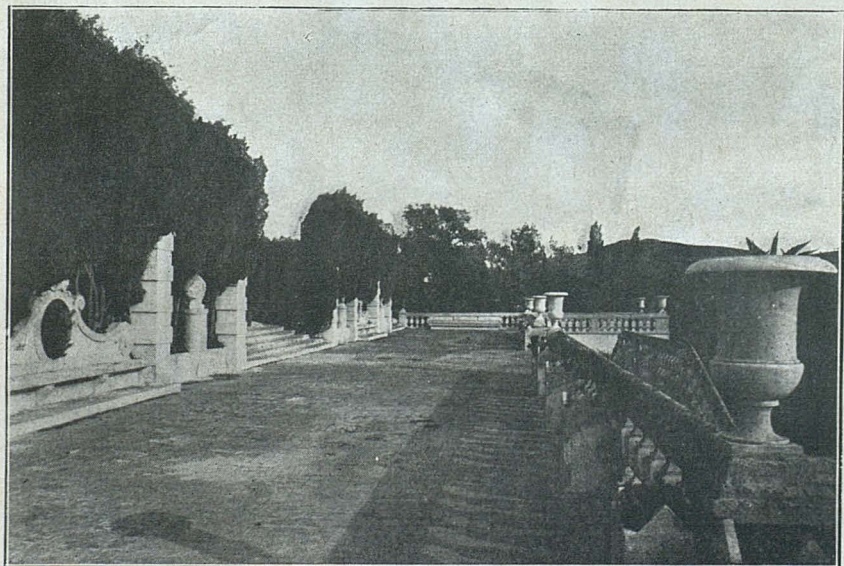
amb folgada esglaonada coberta, prometedora de les bel·leses a què dóna entrada. Entre casa i jardins arribaven fins al carrer de Boquer, que li és paral·lel; però a l'obrir-se el carrer de la Princesa es reduí considerablement el magnífic casal, aixecant-hi una façana de gust modern amb el número 16 del nou carrer, però no pas en consonància amb l'estil de l'interior, que té, entre altres dependències, un saló abovedat com no se'n veuen de més esplèndids a Barcelona.

Aqueix don Francesc de Gomis, noble pels títols que ho testimonien i per sos sentiments, ens ha llegat dugues meravelles de l'Art. Una, els jardins que moti-

Sortidor en el jardí dels boixos

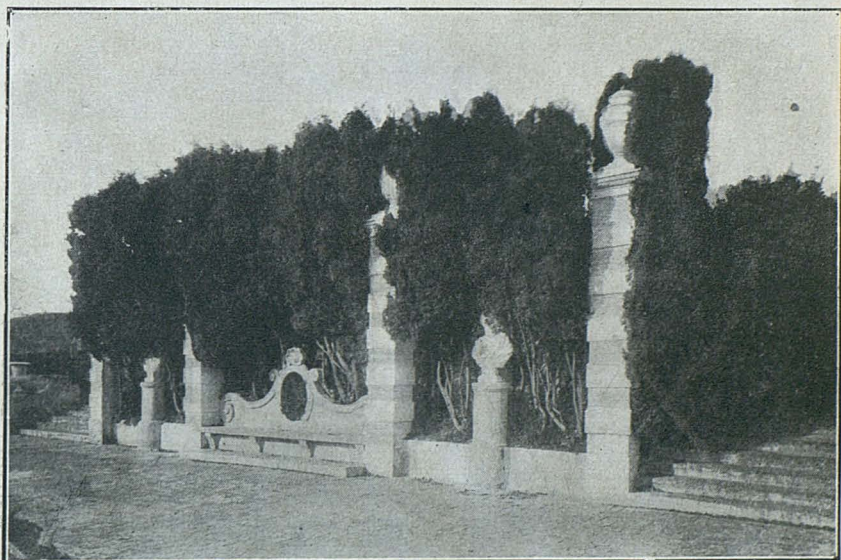
ven aquestes línies; altra, l'àlbum en gravats a l'aiguafort amb què el Comerç i la Indústria barcelonina festejaren l'entrada de Carles III a Barcelona, demostrant l'opulència i vitalitat de nostres antics gremis, que s'encomanà al famós dibuixant i pintor català Francesc Tramullas, les planxes del qual, sortosament encara en poder de sos hereus, foren generosament subvencionades pel senyor de Gomis, que associà així el seu nom a una de les més ostentoses i esplèndides manifestacions artístiques de la època.

Gran terrassa sobre el jardí dels boixos

Els jardins de Barcelona s'ha dit que naixen tots del Laberinte, i que aquest és fruit dels artistes jardiners fugitius de la pesta italiana.

Hi ha qui als jardins de Can Gomis no els assigna tanta antiguitat. Per a esbrinar-ho, així com per a visitar-los i obtenir la competent autorització de publicar-los, hem acudit a sos afortunats posseïdors, els esposos don Josep Parellada i donya Maria Teresa de Pallejà, la qual estigué abans casada amb don Lluís de Gomis, besnét del don Francesc, qui donà renom a la casa. Les manifestacions llurs, amabilíssimament atorgades, concorden amb les de don Lluís Marian Vidal, emparentat amb dita família, i elles ens confirmen haver sentit dir sempre que els jardins, així com el palau del carrer de la Barra de Ferro, són construïts per don Francesc de Gomis, patrici de posat noble i intel·ligent mirada, segons apareix retratat, amb la casaca i perruca del seu temps, en un bell quadre que guarden preuadament sos successors.

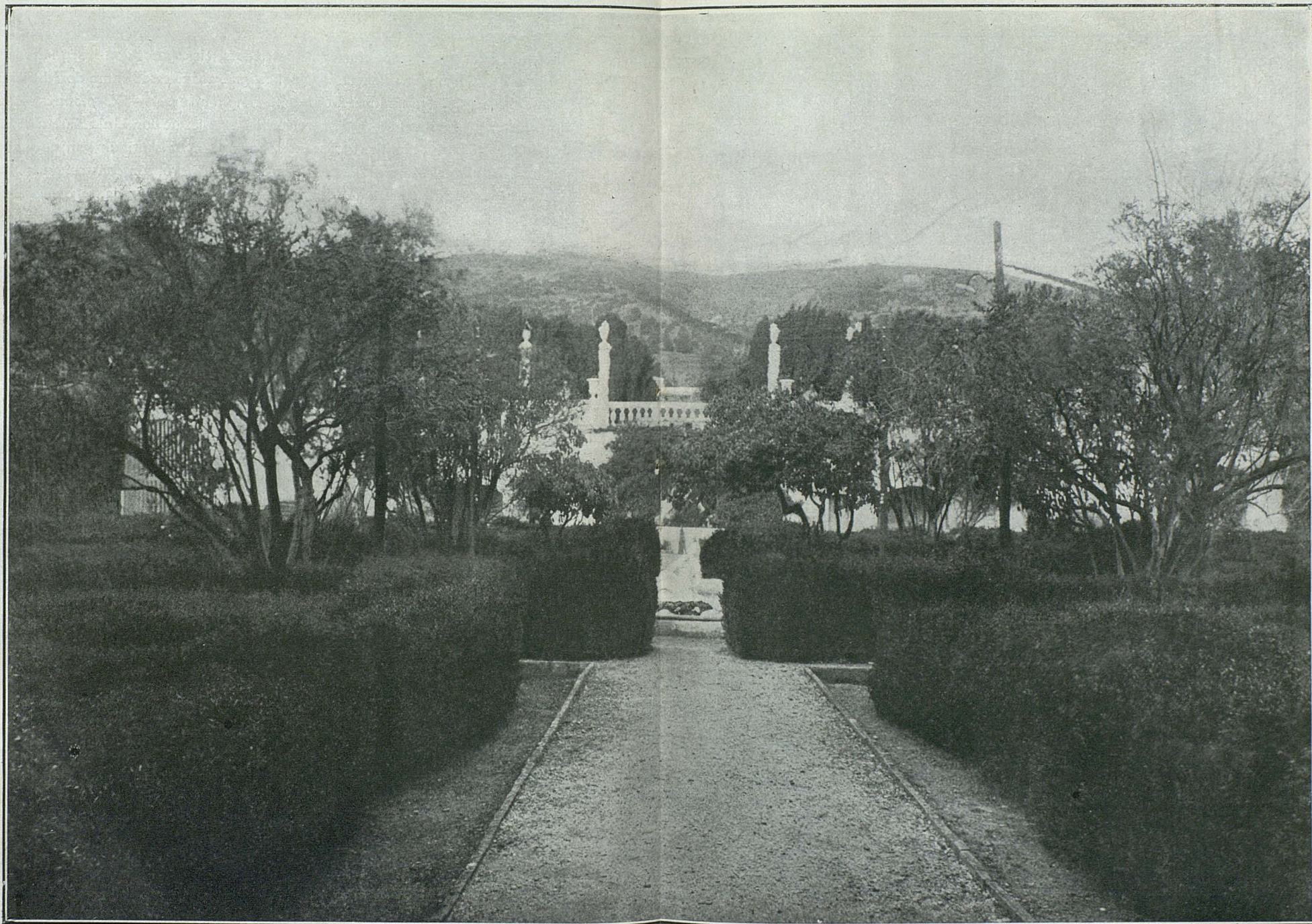

Un aspecte de la terrassa

És igualment tradició de família que don Francesc de Gomis, per a que mai sos descendents el titllessin de pròdig en la construcció dels jardins, cremà tots els comptes que en dimanaren, que ben bé devien pujar una fortuna.

Naviler afortunat i comerciant a qui li sortien bé totes les empreses, entre les varies finques que el senyor de Gomis posseï, hi havien unes vuitanta mojudes de terra que s'estenien al peu del Tibidabo, desde el Putxet fins al cim de la muntanya.

Allà edificà una torre, i amurallant-ne unes deu mojudes que baixen fins a la carretera d'Horta i voregen un torrent, hi edificà els jardins, una part en boxos retallats afectant forma laberíntica i combinats amb estanys, sortidors i cascades, amb aigua abundosa que cau entre estalactites; altra part superior que es guanya per una doble escalinata d'amples proporcions, i dóna a una imponderable terrassa, que limita per un cantó una balustrada amb grans gerros, i per l'altre unes

Vista general dels jardins de Can Gomis

Passeig de xiprers

Llac del nen, en un replà del bosc

apomades tires i grups de xiprers, dels quals en trenca la monotonia aquella blancor de les estàtues, els bancs d'històric respall, i les pilastres que s'estenen a una banda i altra.

Al mig i a cada cap del parterre, s'hi obren unes escales que desemboquen en caminals, bordonejats de boxos i xiprers, conduint a les colossals piscines que fecunden la finca, amb tal abundància d'aigua que podrien pouar-hi els estanys i sortidors dels jardins de Marly, Chantilly, el Gran Trianon i altres que traça Le Notre.

A partir dels dipòsits, ja els jardins tenen altre caràcter: reduint el bosc o agrupant-ne macius de salvatge aspecte, mercès a sardinells que marquen caminals i recs, i a engraonades, pendents i replans que salven l'accidentació del terreny, el paratge no pot ésser més deliciós, si es té en compte que els pins de la muntanya li serveixen de fons, i que la blavor del mar limita la edificació urbana.

Maciu de xiprers en el jardí superior

No hi han gloriets artificials, perquè vells garrofers i alzineres cobricelen admirablement les placetes, que us conviden al repós; no hi han parterres ni bancals florits, perquè se us en vénen a la mà els rosers, ginesteres, margarides i tantes altres flors que deixen pujar enlaire els ailantes, els madronyers, els arboessos i les acàcies; no hi han bocins que us inspirin una poesia fortament atractivola, perquè tots els jardins i tota la finca us roben el cor, a mida que aneu recurrent-la i fruint-ne la delícia.

Entre les modernes edificacions amb que van embellint-se els afores de Barcelona, totes plenes de una frivolitat pròpia del moment ¡quin bo dóna de repassar pàgines de una severitat tan augusta com els jardins de Can Gomis!

VALERI SERRA I BOLDÚ